

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор школи Володимир Будько
22.08.2020
22563867

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
СТАРОРАФАЛІВСЬКОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ
ШКОЛИ І – ІІІ СТУПЕНІВ
ВОЛОДИМИРЕЦЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
на 2020-2021 н.р.**

СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради
Старорафалівської ЗОШ І-ІІІ ст.
протокол від 31.08.2020 року № 1

2020

Зміст

Розділ 1. Загальні положення Освітньої програми	
1.1. Вступ.....	4-5
1.2. Призначення школи.....	5-7
1.3. Цілі та задачі освітнього процесу.....	7-8
1.4. Модель випускника.....	8
1.5. Особливості організації навчально-виховного процесу в закладі.....	8-11
1.6. Показники реалізації освітньої програми.....	11-15
1.7. Рекомендовані форми організації освітнього процесу.....	15-17
Розділ 2. Освітня програма I ступеня.....	17-22
Розділ 3. Освітня програма II ступеня.....	22-24
Розділ 4. Освітня програма III ступеня.....	24-27
Розділ 5. Пояснювальна записка до робочого навчального плану Старорафалівської ЗОШ I-III ст. на 2020-2021 н.р.....	27
5.1. Робочий навчальний план школи I ступеня.....	27-28
5.2. Робочий навчальний план школи II ступеня.....	28-29
5.3. Робочий навчальний план школи III ступеня.....	29-30
Розділ 7. Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами.....	30-31
Розділ 8. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми.....	31-36

Розділ 1. Загальні положення Освітньої програми

1.1. Вступ

Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» заклад загальної середньої освіти реалізує автономно, що означає право суб'єкта освітньої діяльності на самоврядування, яке помагає в його самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності.

В освітньому процесі реалізується академічна свобода, що передбачає самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Освітня програма Старорафалівської загальноосвітньої школи I-III ступенів є єдиним комплексом освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спрямованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Основою для розроблення освітньої програми є стандарти освіти відповідного рівня.

Освітня програма передбачає освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти.

Згідно з освітнім використання типові програми, які розробляються і затверджуються відповідно до Закону України «Про освіту» та спеціальних заходів та має корекційно-розвитковий складовий для осіб з особливими освітніми потребами (стаття 33 Закону України «Про освіту»).

Освітній процес у Старорафалівській загальноосвітній школі I-III ступенів є системою науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Освітня діяльність у Старорафалівській загальноосвітній школі I-III ступенів передбачає діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямовану на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті (стаття 1 Закону України «Про освіту») та здійснюється на засадах особистісного, компетентісного та діяльнісного підходів.

Освітня діяльність Старорафалівської загальноосвітньої школи I-III ступенів спрямована на формування компетентностей здобувачів освіти, що є динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначають здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Викладацька діяльність педагогів Старорафалівської загальноосвітньої школи I-III ступенів спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), та яка провадиться педагогічним працівником, самостійною особою (крім осіб, яким така форма викладацької діяльності заборонена законом) або іншою фізичною особою на основі відповідного трудового або цивільно-правового договору (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Старорафалівська загальноосвітня школа I-III ступенів є навчальним закладом, який перебуває комунальній власності Володимирецької районної ради Рівненської області і діє на підставі Статуту.

Територія обслуговування закладу включає с. Стара Рафалівка та с. Бабка.

Мова викладання - українська.

Заклад співпрацює з дошкільним навчальним закладом «Двоймовочка», розташованим

на території обслуговування, та забезпечує присутність і безперервність освітньої діяльності.

Головна мета навчального закладу – забезпечення рівного доступу до якісної освіти.

Старорафалівська ЗОШ І-ІІІ ступенів забезпечує досягнення дитиною визначених стандартів освіти, результатів навчання. Згідно чинного законодавства, школа формує багатомірний освітній простір для дітей та підлітків віком від 6 до 17 років і надає можливість здобувати освіту лекційно та індивідуальними формами навчання.

Основним засобом реалізації призначення загальноосвітнього навчального закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм.

Зарахування учнів до всіх класів здійснюється без проведення конкурсу і, як правило, відповідно до території обслуговування.

Освітня програма Старорафалівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів розроблена на виконання Закону України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Положення про загальноосвітній навчальний заклад, Концепції Нової української школи, ухваленій рішенням колегії МОН України від 27.10.2016, із змінами від 03.04.2017, постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти», Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (ДСанПіП) 5.5.2.008-01), власного Статуту.

Місія Старорафалівської ЗОШ І-ІІІ ступенів – спільною працею дорослих членів шкільної громади навчати дітей:

- вільно комунікувати, використовуючи свої знання державної та іноземних мов (англійської та німецької);
- самостійно вчитися, досконали вимірюючи загальними інтелектуальними уміньми та інформаційною культурою, зокрема, навичками читання, роботи з цифровими носіями і самоуправління своєю діяльністю;
- успішно співпрацювати, спираючись на глибоке розуміння соціальних кодів поведінки та звичаїв, що є загальноприйнятими у різних суспільствах та середовищах, уміння достатньо виразити свої та толерантно сприймати чужі думки, співіснуювати, знаходити компроміси, бути чесним та впевненим у собі;
- піклувати і оберігати життя, відчувати у школі його смак, розвивувати критичне мислення, набувши імунітету до технологій маніпулювання свідомістю та здатності, будучи конкурентоспроможним/ою у глобальному мислі, жити у гармонії з собою, природою, іншими людьми.

1.2. Призначення школи та засоби його реалізації

Відповідно до статті 6 Закону України «Про освіту» принципами освітньої діяльності Старорафалівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів є: людиноцентризм; верховенство права; забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності; рівні можливості для всіх; забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності; розвиток інклюзивного освітнього середовища, у тому числі у закладах освіти, найбільш доступних і наближених до місця проживання осіб з особливими освітніми потребами; забезпечення універсального дизайну та розумного протосування; науковий характер освіти; різноманітність освіти; цілісність і наступність системи освіти; прозорість і публічність.

прийняття та виконання управлінських рішень; відповідальність і підзвітність перед суспільством; інституційне відокремлення функцій контролю (нагляду) та функцій забезпечення діяльності закладів освіти; інтеграція з ринком праці; нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями; свободи у виборі вишля, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності; академічна добросовісність; академічна свобода; фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія у межах, визначених законом; гуманізм; демократизм; єдність навчання, виховання та розвитку; виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення; формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; формування громадянської культури та культури демократії; формування культури здорового способу життя, екологічної культури і доброзичливого ставлення до довкілля; нестворення політичних партій в освітній процес; різнобічність та збалансованість інформації щодо політичних, світоглядних та релігійних питань; державно-громадське укріплення; державно-громадське партнерство; сприяння навчанню впродовж життя; нетерпимість до проявів корупції та хабарництва; доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою.

Метою освітньої діяльності Старорафалівської загальноосвітньої школи I-III ступенів є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування **ключових компетентностей**.

Завданнями Старорафалівської загальноосвітньої школи I-III ступенів є:

- забезпечення реалізації права громадянина повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості учня, його здібностей і обдаровань, наукового світогляду;
- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерация нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство, несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за;
- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;

- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

Сучасний підхід до стратегії розвитку освіти наголошує, що якість освіти є найефективнішим засобом для задоволення освітніх потреб суспільства, сім'ї, дитини, тому управління школою зосереджене на управлінні якістю освіти. А це означає співвіднесення результатів роботи школи з метою, яку колектив школи поставив перед собою. Школа працює на засадах "педагогіки партнерства". Основні принципи цього підходу:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність, прийняття зобов'язань, обов'язковість, виконання домовленостей).

Школа допомагає батькам здобути спеціальні знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей.

Відповідно до чинного законодавства, Старорафалівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів здійснює освітній процес згідно із освітніми і навчальними програмами **трьох ступенів освіти**:

I ступінь – початкова загальна освіта;

II ступінь – базова загальна освіта;

III ступінь – середня (повна) загальна освіта.

Призначення кожного ступеня навчання визначається у відповідних освітніх програмах.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення школи є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту навчальних програм ЗЗО, а також:

- введення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності: інтелектуальній – участь у предметних та міжпредметних олімпіадах та конкурсах різних рівнів (5 – 11 класи); трудовій – участь у всіх акціях з благоустрою та опікці території школи та населеного пункту (5-11 класи); художньо-естетичній – участь у різноманітних творчих конкурсах (1 – 11 класи); допрофільне значення предметів: українська мова (8-9 класи), історія України, біологія (9 клас); поглиблене вивчення предметів: українська мова (10-11 класи).

Ефективному управлінню якістю освітньої діяльності в Старорафалівській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів сприяють система ІСУО та програма КУРС: Школа.

1.3. Цілі освітньої діяльності закладу

Основними цілями і завданнями освітнього процесу Старорафалівської ЗОШ І-ІІІ ступенів у 2020-2021 навчальному році є:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;

- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного застосування професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
- підтримати обдарованих дітей та молоді;
- створення умов для професійного самовизначення.

1.4. Модель випускника школи

У результаті реалізації обраних Старорафалівською загальноосвітньою школою I-III ступенів освітніх програм та усієї діяльності закладу ми бачимо випускника як ослічену, комунікабельну особистість, що може самореалізуватися в житті і творити це життя. Це людина з чіткою громадянською позицією, українець і водночас громадянин світу.

Випускник нашого закладу повинен зміти:

- гнучко адаптуватися до постійно змінних життєвих ситуацій, самостійно здобувати знання, застосовувати їх на практиці;
- самостійно і критично мислити, бачити труднощі, шукати шляхи раціонального їх подолання, використовувати сучасні технології, генерувати нові ідеї, творчо мислити;
- грамотно працювати з інформацією (збирати необхідні для дослідження факти, аналізувати їх, висувати гіпотези, узагальнювати, зіставляти з аналогічними або альтернативними варіантами, формувати аргументовані висновки і на їх основі виявляти і вирішувати існуючі проблеми);
- бути комунікабельним, контактним у різноманітних соціальних групах, запобігати конфліктним ситуаціям або вправно виходити із них;
- самостійно працювати над розвитком власної моральності, інтелекту, культурного рівня.

Освітній процес у школі спрямований на формування у випускника школи **ключових компетентностей**, необхідних для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені стандартами освіти (стаття 12 Закону України «Про освіту»).

1.5. Особливості організації навчально-виховного процесу в закладі

Старорафалівська загальноосвітня школа I-III ступенів працює з 5-денним робочим тижнем. Навчальний рік ділиться на семестри.

Навчальний рік розпочинається у День знань – 1 вересня. Його тривалість обумовлюється часом виконання навчальних програм з усіх предметів.

Тривалість канікул протягом навчального року не повинна становити менше як 30 календарних днів.

Щоденна кількість і послідовність навчальних занять визначається розкладом уроків, який складається відповідно до санітарно-гігієнічних вимог і затверджується керівником закладу.

Крім різних форм обов'язкових навчальних занять, у закладі проводяться факультативні та інші позакласні заняття та заходи, що передбачені окремим розкладом і спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів та на розвиток їх творчих здібностей, нахилів і обдаровань.

Відповідно до Закону України «Про освіту», тривалість уроку в 1 класі становить 35 хвилин, а 2–4 класах 40 хвилин, а 5–11 – 45 хвилин.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про освіту», навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, основної та старшої школи, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі повнішого безпечного оцінювання.

Початкові досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формуальному оцінюванню, у 3-4 – формуальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Відповідно до статті 16 (розділ XII) Закону України «Про освіту» структура навчального року, (тривалість навчальних занять, поділ на семестри та режим роботи) встановлюються навчальним закладом у межах часу, передбаченого робочим навчальним планом, за погодженням з відділом освіти Володимирецької райдержадміністрації.

Рішення про доцільність проведення навчальної практики та навчальних екскурсій приймає педагогічна рада школи (педагогічні ради від 31.08.2020 року, протокол № 1 ухвалила, що проведення навчальної практики та навчальних екскурсій є недоцільним).

Зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти здійснюється без конкурсу відповідно до території обслуговування, яка закріплена Володимирецькою райдержадміністрацією, Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367.

Структура 2020-2021 навчального року

2020-2021 навчальний рік має таку структуру:

I семестр: 01.09 – 24.12.2020

Осінні канікули: 24.10- 01.11.2020;

Зимові канікули: 25.12- 10.01.2021*;

II семестр: 11.01 – 31.05.2021

Весняні канікули: 20.03- 28.03.2021.

Додаткові канікули або перенесення термінів канікул можливі за наступних причин:

- при низьких температурах повітря (-20 град. С – для початкової школи, -24 градуси С – для 5-11-х класів);
- при низьких температурах у навчальних приміщеннях (нижче +18);
- при карантині і перевищенні порогу захворюваності (25% від загальної кількості).

У випадках, передбачених вище, навчальні заняття будуть проведені за рахунок навчання із використанням дистанційних технологій, а відпрацювання за карантин не проводитиметься.

Святкові та вихідні дні:

14 жовтня – День захисника України

25 грудня – католицьке Різдво

- 1 січня – Новий рік
- 7 січня – Різдво Христове
- 8 березня – свято всіх жінок
- 1 травня – День праці
- 2 травня – Воскресіння Христове
- 9 травня – День Перемоги
- 22 травня – День села
- 20 червня – свято Трійці
- 28 червня – День Конституції України.

Дата вручення документів про освіту буде визначена в залежності від термінів проведення ДПА та ЗНО.

Перелік предметів державної підсумкової атестації визначається Міністерством освіти і науки України. Терміни їх проведення визначаються навчальним закладом та погоджуються з відділом освіти Володимирецької РДА.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класі - 35 хв, у 2-4 класах – 40 хвилин, 5-11 класах – 45 хвилин.

Режим роботи закладу в 2020-2021 навчальному році

Навчальні заняття проводяться в одну зміну з 8³⁰ до 15³⁰ і регламентуються розкладом уроків, затвердженим директором школи.

Розклад зв'язків у 1 класі

Тривалість уроку 35 хв

1. 8.30 – 9.05
2. 9.25 – 10.00
3. 10.20 – 10.55
4. 11.15 – 11.50
5. 12.10 – 12.45

Перерви

- 9.05 – 9.25
- 10.10 – 10.20
- 10.55 – 11.15
- 11.50 – 12.10

Розклад зв'язків у 2 – 4 класах

Тривалість уроку 40 хв

1. 8.30 – 9.10
2. 9.25 – 10.05
3. 10.20 – 11.00
4. 11.15 – 11.55
5. 12.10 – 12.55

Перерви

- 9.10 – 9.25
- 10.05 – 10.20
- 11.00 – 11.15
- 11.55 – 12.10

Розклад зв'язків у 5 – 11 класах

Тривалість уроку 45 хв

1. 8.30 – 9.15
2. 9.25 – 10.10
3. 10.20 – 11.05
4. 11.15 – 12.00
5. 12.10 – 12.55
6. 13.00 – 13.45
7. 13.50 – 14.35

Перерви

- 9.15 – 9.25
- 10.10 – 10.20
- 11.05 – 11.15
- 12.00 – 12.10
- 12.55 – 13.00
- 13.45 – 13.50

Графік харчування:

- I зміна – 9.05 – 9.25 (1- 3 класи)
- II зміна – 10.05 – 10.20 (4, 5 класи)
- III зміна – 11.05 – 11.15 (6 – 8 класи)
- IV зміна – 12.00 – 12.10 (9 -11 класи)

Факультативні та гурткові заняття розпочинаються через 1,5 години після закінчення основних занять.

1.6. Показники реалізації освітньої програми

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої години. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Ключові компетентності	Компоненти
Спілкування державною (і рідною - у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних висновків у висловлюванні; уникнення невірних висновків у висловлюванні; уникнення невірних висновків у висловлюванні. Стаслення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах офер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доповільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Стаслення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих

	ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій; усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях. Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані, діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати класну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
Соціальна і	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати

Громадянська компетентності	аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статі, соціального походження; відповідальність за спільну справу, налаштованість на логічне обґрунтування попитів без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, діяльна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного різноманіття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати прямі, стичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; оптимістичне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголем, шкідливою їжею. Навчальні ресурси: навчальні проєкти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх окремих предметів.

Видокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Мета наскрізних ліній – «сфокусувати» увагу й зусилля вчителів-предметників, класних керівників, трештою, усього педагогічного колективу на досягненні життєво важливої для учня й суспільства мети, увиразнити ключові компетентності.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства; усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Романдінема відповіальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія ґрунтується в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути наповненим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, послужності і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач того, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Цілісність і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, залозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

На рівні ЗЗСО розроблено систему показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє визначити, наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний "продукт" діяльності школи відповідає ідеальній моделі випускника. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є:

- **кадрове забезпечення освітньої діяльності** (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація – 1 раз на 3 роки, участь у різних

методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, коучингах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – упродовж року);

- **навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності** (нааяність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін для самостійної роботи та дистанційного навчання – упродовж року);

- **матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності** (відповідність ліцензійним та акредитаційним вимогам: шкільні кабінети, класні кімнати, спортзал, бібліотека, їдальня, наявність інтернету – 2 рази на рік);

- **якість проведення навчальних занять** (вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-загальноючий контроль – за потребою);

- **моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей)** (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета – 1 раз на 5 років, циклу предметів – за потребою, освітньої галузі – 1 раз на 5 років, різні види оцінювання, що відповідають «Зягальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета - на кожному уроці), тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, державна підсумкова атестація – в кінці навчального року, зовнішнє незалежне оцінювання – в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня – протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях – протягом навчального року, інтелектуальних випробовуваннях – протягом навчального року);

- **моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти** (соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників – 1 раз на рік);

- **продовження навчання** (аналіз вступу у ВНЗ України та за її межами - 1 раз на рік).

Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» результатами навчання є знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, співзв'язувати, оцінити і виміряти та які особи здатні продемонструвати.

Результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі зовнішнього незалежного оцінювання (стаття 12 Закону України «Про освіту»).

Державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти здійснюється з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти. Порядок, форми проведення і перелік навчальних предметів, з яких проводиться державна підсумкова атестація, визначає Міністерство освіти і науки.

Відповідно до статті 41 Закону України «Про освіту» внутрішня система забезпечення якості освіти має на меті: гарантування якості освіти; формування довіри суспільства до системи та закладів освіти; органіа управління освітою; постійне та послідовне підвищення якості освіти; допомогу закладам освіти та іншим суб'єктам освітньої діяльності у підвищенні якості освіти.

1.7. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також форми організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-асуан), урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, пробаємний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводиться навчально-практичні заняття. Ця форма організації посприяє виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Складники освітнього процесу, що моніторяться в закладі:

- 1) Рівень навчальних досягнень учнів у початковій, основній та старшій школі (за загальним допрофільною та профільною підготовкою);
- 2) психологічна комфортність суб'єктів освітнього процесу та готовність учнів до навчання;
- 3) рівень професійної готовності педагогів до реалізації освітніх завдань;
- 4) інтелектуально-творчий розвиток і досягнення результатів;
- 5) рівень досягнень освітньо-виховних цілей.

Розділ 2. Освітня програма 1-го ступеня

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та навчальних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, логічності, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту») з урахуванням досягнень попереднього етапу розвитку здобувачів освіти. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Освітня програма Старорафзівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів 1-го ступеня окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Типову освітню програму для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової загальної освіти. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дітякоцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, аховує

ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Освітня програма Старорафайівської ЗОШ І-ІІІ ст. визначає загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення.

Кількість 1-4 класів у 2020-2021 н.р. - 3 (1,3,4), для учнів 2 класу (4 учнів), відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання, затверджену наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 року № 955, організовано педагогічний патронаж.

Всього учнів 1-4 класів – 53.

Відповідно до статті 34 Закону України «Про загальну середню освіту» 2020-2021 навчальний рік розпочинається 1 вересня святом День знань і закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників 4 класу.

Керуючись наказами Міністерства освіти і науки України, робочий навчальний план складено на основі Типових освітніх програм:

- для 1,3 класів - у відповідності до Державного стандарту початкової освіти (постанова КМУ від 21.02.2018 № 87), наказу МОН України № 262 від 21.03.2018 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 - х класів закладів загальної середньої освіти» (автор Шиян Р.Б.);

- для 2 класу – відповідно до Державного стандарту початкової освіти (постанова КМУ від 21.02.2018 № 87), наказу МОН України № 262 від 21.03.2018 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 - х класів закладів загальної середньої освіти» (автор Шиян Р.Б.), Положення про індивідуальну форму навчання, затверджену наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 року № 955;

- для 4 класу – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти І ступеня, затвердженою наказом МОН України 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня» № 407 (додаток 1).

Загальний обсяг навчального навантаження:

для 1 класу – 805 годин/навчальний рік,

для 2 класу – 700 годин/навчальний рік,

для 3 класу – 875 годин/навчальний рік,

для 4 класу – 875 годин/навчальний рік.

Програму для 1-3 класів побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програм має потенціал для формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей

Ключові компетентності	Компоненти
Вільне володіння державною мовою	Передбачає усвідомлення усної і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.
Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	Передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування.
Математична компетентність	Передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини.
Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	Передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формувати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.
Ініціативність	Передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади.
Екологічна компетентність	Передбачає усвідомлення основ екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства.
Інформаційно-комунікаційна компетентність	Передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.
Навчання впродовж життя	Передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі.
Громадянські та соціальні	Передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб.

компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей	уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, пінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя.
Культурна компетентність	Передбачає заучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.
Підприємливість та фінансова грамотність	Передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективною співпраці, готовність до втілення в життя ініціативних ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **наскрізні вміння**:

- читання з розумінням;
- уміння висловлювати власну думку усно і письмово;
- критичне та системне мислення;
- творчість та ініціативність;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- уміння конструктивно керувати емоціями;
- оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми;
- співпрацювати з іншими особами.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані 1 етапу.

Перелік освітніх галузей (1-3 класи)

- Мовно-літературна (українська мова, іноземна мова)
- Математична
- Природнича
- Технічна
- Соціальна і здоров'язбережувальна
- Громадянська та історична
- Мистецька (образотворче мистецтво, музичне мистецтво)
- Інформатична (2 клас).

Освітню програму для 4 класу укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво

- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і змінної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Варіативна складова використана на підсилення предметів інваріантної складової.

Основними формами організації освітнього процесу учнів школи I ступеня є:

- різні типи уроку,
- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- спектаклі,

квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формульовального характеру. Контроль, спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підпадає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, умениях, навичках та їх корекції.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нагромадженню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконалися у власних можливостях і здібностях (наказ МОН від 20.08.2018 № 924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі»).

Підсумкове оцінювання передбачає виставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладу освіти та (або) якості освіти (наказ МОН від 07.12.2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації»).

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів.

Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Реалізація освітньої програми початкової освіти школи забезпечує всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та навчальних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти (2018 рік) визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Випускник закладу I рівня має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, працелюбний, самостійний, вмотивований на досягнення успіху, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Розділ 3. Освітня програма Старорафайівської ЗОШ І-ІІІ ступенів ІІ ступеня

Освітня програма Старорафайівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів ІІ ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», наказу МОШ України від 20.04.2018 року № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня» та постанови КМУ від 23.11.2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти (далі - Освітня програма) окреслює підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі - Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в рамках навчального плану;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН України (додаток 4);
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Кількість 5-9 класів - 4, 7 клас (4 учнів) навчаються на індивідуально (педагогічний патронаж); у них учнів - 61.

Відповідно до статті 34 Закону України «Про загальну середню освіту» 2020-2021 навчальний рік розпочинається 1 вересня святом - Днем знань - і закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників 9 класу.

Відповідно до п.5 ст.16 Закону України «Про загальну середню освіту» в 5-9 класах урок триває 45 хв.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів складає 5845 годин/навчальний рік:

- для 5 класу – 1050 годин/навчальний рік,
- для 6 класу – 1155 годин/навчальний рік,
- для 7 класу – 1110 годин/навчальний рік,
- для 8 класу – 1207,5 годин/навчальний рік,
- для 9 класу – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані II ступеня.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани II ступеня містять усі предмети інваріантної складової, передбачені таблицею 10 до типової освітньої програми, затвердженої наказом МОІН України від 20.04.2018 року № 405.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Освітню програму для 5-9 класів укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суд», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації послідує виконання різних практичних вираз, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень

вивченого матеріалу, учням розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою підняти та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчас має групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно різні дії ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватися та розширюватися у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Розділ 4. Освітня програма Старорафалівської ЗОШ І-ІІІ ступенів ІІІ ступеня

Освітня програма Старорафалівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Володимирецької районної ради Рівненської області ІІІ ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», наказу МОН України від 20.04.2018 року № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня», Постанови КМУ від 23.11.2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Кількість 10-11 класів – 2, у них учнів – 20.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-го класів складає 2660 годин/навчальний рік:

для учнів 10-го класу - 1330 годин/навчальний рік,

для учнів 11-го класу - 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах ІІІ ступеня.

Освітня програма профільної середньої освіти (далі - Освітня програма) окреслює підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі - Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розмінені на офіційному веб-сайті МОІН України;
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Відповідно до статті 34 Закону України «Про загальну середню освіту» 2019-2020 навчальний рік розпочинається 1 вересня святом - Днем знань - і закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників 11 класу.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою.

Відповідно до п.5 ст.16 Закону України «Про загальну середню освіту» в 10-11 класах урок триває 45 хв.

Повна загальна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття повної загальної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття повної загальної середньої освіти за інших умов.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- * формування компетентностей;
- * розвитку компетентностей;
- * перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- * корекції основних компетентностей;
- * комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-суди, урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заклучна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш

регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 10-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учнім, які готуються здавати заліки або іспити, можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчас малу групу.

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікувань.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти усіх форм власності.

Відповідно до постанови КМУ від 14.01.2004 року № 24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

В 10-11 класах використовується варіант навчального плану універсального профілю через малу наповнюваність класів та відсутнє відповідне навчально-методичне, матеріально-технічне забезпечення. Враховуючи освітні потреби учнів та кадрове забезпечення, в 10 та 11 класах поглиблено вивчається предмет українська мова.

Якість загальної середньої освіти забезпечується через реалізацію інваріантної та варіативної складових навчального плану, які обов'язково фінансуються з відповідних бюджетів.

Основними напрямками диференціації навчання є:

- розширення вивчення окремих предметів – додано години на вивчення в курсі математики окремо алгебри та геометрії,
- доповнення інваріантної складової навчальних планів додатковими факультативами, курсами за вибором.

В 10-11 класах вибірково-обов'язковими предметами є «Інформатика» та «Технології», що навчаються на рівні стандарту.

Розділ 5. Пояснювальна записка до робочого навчального плану Старорафалінської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів на 2020-2021 навчальний рік

Тип закладу: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

Мова навчання - українська.

Структура закладу:

I ступінь - початкова загальна освіта – 3 класи.

II ступінь - базова загальна середня освіта - 4 класи.

III ступінь - повна загальна середня освіта – 2 класи.

Для учнів 2 класу (4 осіб) та 7 класу (4 осіб) організовано педагогічний патронаж.

Учні 4 класу Рипчикувель Ярослав та Вихрик Софія навчаються на індивідуальній формі (педагогічний патронаж).

Середня наповнюваність класів:

1-4 – 12 учнів, 5-9 – 12 учнів, 10-11 – 10 учнів.

Всього учнів 1-11 класів – 134.

Режим роботи закладу:

Режим навчання – п'ятиденний.

Початок занять – 8.30.

Тривалість уроків визначена у відповідності до ст. 16 Закону України «Про загальну середню освіту».

Тривалість перерв відповідно до чинного Положення про загальноосвітній навчальний заклад (Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 року № 778).

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Факультативні, індивідуальні та групові заняття проводяться після основних занять з обов'язковою перервою за окремим розкладом.

5.1. Робочий навчальний план школи І ступеня

Керуючись наказами Міністерства освіти і науки України, робочий навчальний план складено на основі Типових освітніх програм:

- для 1 класу – відповідно до Державного стандарту початкової освіти (постанова КМУ від 21.02.2018 № 87), наказу МОН України № 262 від 21.03.2018 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 - х класів закладів загальної середньої освіти» (автор Шиян Р.Б.),

- для 2 класу - у відповідності до Державного стандарту початкової освіти (постанова КМУ від 21.02.2018 № 87), наказу МОН України № 262 від 21.03.2018 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 - х класів закладів загальної середньої освіти» (автор Шиян Р.Б.), Положення про індивідуальну форму навчання, затверджену наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 року № 955;:

- для 3 - 4 класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти І ступеня, затвердженою наказом МОН України 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня» № 407 (додаток 1).

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з державного бюджету.

Інваріантна складова робочого навчального плану **I ступеня** забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить **всього 91 год**. Варіативна частина навчального плану сформована згідно розроблених МОН України методичних рекомендацій з питань викладання окремих предметів за наявності навчально-методичного забезпечення і складає 4 години.

При розподілі годин варіативної складової робочого навчального плану враховано, що гранично допустиме навантаження враховується на одного учня, а уроки фізичної культури не враховуються при визначенні цього показника.

Додаткові години з варіативної складової (всього 4 год) розподілені таким чином:

- у 1, 3, 4 класах - для удосконалення умінь і навичок учнів з **математики та української мови** виділено індивідуальні години - по 0,5 години на кожен предмет упродовж року (**всього 3 год**);

- у 4 класі вивчається курс за вибором «Християнська етика в українській культурі», який сприятиме духовно-моральному розвитку дітей і прищеплюватиме їм любов до ближнього, до України через ознайомлення з національними культурними надбаннями, з християнськими моральними цінностями виділено - **всього 1 год**.

Освітня галузь "Мистецтво" у 1-4 класах реалізується окремими предметами "Образотворче мистецтво" і "Музичне мистецтво" (рішення педагогічної ради від 31.08.2020 року, протокол № 1).

5.2. Робочий навчальний план школи II ступеня

Робочий навчальний план для 5-9-х класів укладено Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти **II ступеня**, наказ МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (таблиця 2); для 7 класу (4 учнів) – відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання, затверджену наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 року № 955 організовано педагогічний патронаж.

Інваріантна складова робочого навчального плану школи II ступеня забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану через предмети і курси, становить **151,5 години**.

Варіативна частина навчального плану основної школи складається з 3-х частин (**всього 14 год**):

1. **Додаткові години на вивчення української мови у 8 та 9 класах (всього 2 год).**

2. **Курси за вибором (всього 8 год):**

- у 5-6 класах вивчатиметься курс «**Основи християнської етики**» (по 1 год) - шкільний предмет про загальнолюдські моральні цінності, культурну спільність людей, толерантність у взаєминах між людьми;

- у 5,6 класах курс «**Розв'язування текстових задач**» (по 1 год);

- у 8 класі курс «**Аптека природи**» (1 год) сприятиме формуванню пізнавального інтересу до біології та хімії, вихованню дбайливого ставлення до природи (**всього 1 год**);

- у 8 класі курс «**Живи за правилами**» розрахований на формування правосвідомості, правової культури учнів, і входить до системи безперервної правової освіти школярів (**всього 1 год**);

- у 9 класі курс «Фізіологія людини», який дасть можливість сприяти розвитку в учнів творчих здібностей та стійких інтересів до вивчення як біології в цілому, так і питань генетики людини зокрема (всього 1 год);
- у 9 класі курс «Визначні постаті України кінця XVIII-початку XX століть» (1 год) допоможе формувати в учнів основи наукового розуміння розвитку історичного процесу та місця, ролі і впливу особистості на його перебіг.

3. Факультативні курси організовані як понадпрограмі для розширення і поглиблення змісту предметів та допрофільної підготовки учнів (всього 4 год):

- у 5 класі факультатив «Сходинки орфографії» допоможе дітям підвищити мовну грамотність і мовну культуру (всього 0,5 год);
- у 6 класі учні відвідуватимуть факультатив «Культура мовлення. Стилїстичні особливості морфології», який спрямований на засвоєння стилїстичних норм сучасної української мови, оволодіння знаннями про особливості усіх функціональних стилїв мови (всього 0,5 год);
- у 7 класі факультатив «Сучасна українська мова: морфологія» (всього 1 год);
- у 5-6 класах факультатив «Етика» поглибить знання учнів про моральні взаємини в суспільстві, основні моральні норми та цінності людства, правила етикету та культури поведінки (всього 2 год).

Всього по навчальному плану – 165,5 год

Порядок викладання предметів інваріантної та варіативної складових, що не мають повної кількості годин:

- українська мова в 5,6 класах - I семестр - 4 години, II семестр - 3 години, в 7 класі - I семестр - 2 години, II семестр - 3 години;
- історія України у 8 класі - I семестр - 2 години, II семестр - 1 година;
- хімія у 7 класі - I семестр - 2 години, II семестр - 1 година;
- курс "Сходинки орфографії" у 5 класі - 1 година через тиждень;
- «Культура мовлення. Стилїстичні особливості морфології» - 1 година через тиждень;
- «Сучасна літературна мова: морфологія» (0,5 год) - 1 година через тиждень;

Галузь «Мистецтво» викладається за окремими предметами «Образотворче мистецтво» (5-7 класи), «Музичне мистецтво» (5-7 класи), інтегрований курс "Мистецтво" - у 8 та 9 класах.

Враховуючи кадрове та матеріально-технічне забезпечення, за результатами опитування учнів обрано такі варіативні модулі з фізичної культури для навчання учнів 5-8 -х класів: «Футбол», «Волейбол», «Баскетбол», «Легка атлетика», «Гімнастика», «Туризм». Учні 9 класу вивчають варіативні модулі «Волейбол», «Футбол», «Баскетбол», «Легка атлетика», «Гімнастика».

5.3. Робочий навчальний план школи III ступеня

Робочий навчальний план школи III ступеня складений за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом МОН України 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» № 408 (табл. 2).

В 10-11 класах використовується варіант навчального плану універсального профілю через малу наповнюваність класів та відсутнє відповідне навчально-методичне,

матеріально-технічне забезпечення. Враховуючи освітні потреби учнів та кадрове забезпечення в 10 та 11 класах поглиблено вивчається українська мова.

Навчальний час рівномірно розподілений між навчальними предметами. Основними напрямками диференціації навчання є певне розширення вивчення окремих предметів, доповнення інваріантної складової робочого плану додатковими предметами та факультативами за вибором учнів. Особлива увага приділяється створенню сприятливих умов для врахування індивідуальних особливостей, інтересів і потреб учнів, формуванню у школярів орієнтації на той чи інший вид майбутньої професійної діяльності.

Інваріантна частина робочого навчального плану III ступеня становить **63 години**.

Варіативна складова 10-11 класів (всього 11 год) передбачає:

1. *Додаткові години* на вивчення української мови в 10-11 класах по 2 год (всього 4 год) та математики в 10-11 класах по 2 год (всього 2 год).

2. *Курси за вибором:*

- «Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДу» (10 клас), який допоможе зрозуміти важливість збереження та зміцнення власного здоров'я – 1 година;

- «Методи розв'язування задач з термодинаміки та електродинаміки» (11 клас) дасть можливість учням поглибити знання з фізики (всього 1 год)

2. *Факультативні курси:*

- «Стилістика сучасної української мови» у 10 класі дасть учням можливість оволодіти стилістичними нормами літературної мови; виробити чуття естетики мови, вміння працювати над своїм словом і стежити за мовою (всього 1 год);

Порядок викладання предметів у школі III ступеня:

Зважаючи на проведення у I семестрі навчального року I-II етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад предмети з дробовою частиною годин вивчаються в такому порядку:

- 10-11 класів – «Історія України», «Географія», I семестр - 2 години, II семестр - 1 година.

Враховуючи методичні рекомендації щодо вивчення навчальних предметів та оновлені програми для старшої школи предмет "Математика" в 10 та 11 класах викладається як два предмети: "Алгебра" та "Геометрія" з відповідними записами в класних журналах.

Для викладання предмету «Фізична культура» в 10-11 класах обрано три варіативних модулі: «Легка атлетика», «Баскетбол», «Футбол» та «Волейбол» (11 клас).

Для реалізації змісту загальної середньої освіти III ступеня, визначеного Державним стандартом повної загальної середньої освіти, забезпечується вибірково-обов'язковими предметами «Інформатика» та «Технології», що вивчаються на рівні стандарту і читаються так: 10 клас: «Інформатика» - 1 год, «Технології» - 2 год на тиждень, 11 клас - «Інформатика» - 2 год, «Технології» - 1 год на тиждень.

Вивчення предмету «Захист України» здійснюється окремо для хлопців і дівчат в 10 та 11 класах (по 1,5 год).

Розділ 7. Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами

На основі висновку Володимирецького інклюзивно-ресурсного центру від 23.05.2019 року №136, рішення педагогічної ради Старорафалівської ЗОШ І-ІІІ ст. (протокол № 1 від 31.08.2020 року) у 2020-2021 навчальному році організовано індивідуальне навчання (педагогічний патронаж) для учня 4 класу Ришкова Ярослава Олександровича за

Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти І ступеня для дітей з особливими освітніми потребами (інтелектуальні порушення, табл. 14).

На основі рішення рішення висновку Володимирівського інклюзивно-ресурсного центру від _____ 2020 року № _____, рішення педагогічної ради Старорафалівської ЗОШ І-ІІІ ст. (протокол № 1 від 31.08.2020 року) у 2020-2021 навчальному році організовано індивідуальне навчання (педагогічний патронаж) на дому для учениці 4 класу Вихрик Софії Віталіївни за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти І ступеня для дітей з особливими освітніми потребами (з порушеннями опорно-рухового апарату, табл. 12).

Розділ 8. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Для виховання освітніх програм школи на 2019-2020 навчальний рік передбачено використання затверджених Міністерством освіти і науки України навчальних програм з усіх предметів інваріантної частини; курсів за вибором і факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти - "модель" випускника школи.

Перелік навчальних програм Нової української школи І ступеня, 1, 2, 3 класи (затверджені наказом МОН від 21.03.2018 № 268)

№	Назва навчальної програми
1.	Типова освітня програма під керівництвом Р.Б.Шиян.

Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти І ступеня (4 клас) (затверджені наказом МОН від 29.05.2015 № 584)

№ п/п	Назва навчальної програми
2.	Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи.
3.	Інформатика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2-4 класів
4.	Літературне читання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2-4 класи
5.	Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи
6.	Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи
7.	Образотворче мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи
8.	Основи здоров'я. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи
9.	Природознавство. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи

10.	Трудове навчання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
11.	Фізична культура. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
12.	Я у світі. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3–4 класи
13.	Іноземні мови. Навчальні програми для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл

Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня
 (затверджені наказами МОІН України від 07.06.2017 року № 804 та від 23.10.2017 року № 1407)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України
9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Іноземна мова

**Фахове забезпечення викладання предметів у школі I-III ступенів
у 2020-2020 навчальному році**

№	Назва предмета	Прізвище, ініціали	Категорія, звання
1	Українська мова Українська література	Гайдиш Оксана Михайлівна	Спеціаліст вищої категорії, старший вчитель
2	Українська мова Українська література, Зарубіжна література	Олесьюк Валентина Антонівна	Спеціаліст вищої категорії,
3	Зарубіжна література, Мистецтво	Будько Ніна Сергіївна	Спеціаліст вищої категорії, старший вчитель.
4	Англійська мова (1-10 класи)	Бортник Тетяна Миколаївна	Спеціаліст
5	Німецька мова	Кісьовська Галина Михайлівна	Спеціаліст вищої категорії
6	Історія України, Всесвітня історія, Правознавство, Етика	Лутай Світлана Василівна	Спеціаліст вищої категорії
7	Математика	Вихрик Галина Федорівна	Спеціаліст вищої категорії
8	Математика, фізика	Федінич Валентина Петрівна	Спеціаліст вищої категорії
9	Біологія, Захист України, Індивідуальне навчання	Примачик Ольга Григорівна	Спеціаліст вищої категорії, старший вчитель
10	Основи християнської етики	Прокопчук Сергій Михайлович	Спеціаліст II категорії
11	Хімія, музичне мистецтво	Пашко Вікторія Володимирівна	Спеціаліст I категорії
12	Географія, Природознавство, Основи здоров'я	Гузови Катерина Володимирівна	Спеціаліст
13	Образотворче мистецтво, 1 клас	Гаврилук Людмила Костянтинівна	Спеціаліст вищої категорії
14	Фізична культура	Петрух Наталія Володимирівна	Спеціаліст вищої категорії
15	Інформатика (3-11 класи) Трудове навчання	Семенюк Софія Павлівна	Спеціаліст
16	2 клас, (індивідуальне навчання)	Місюра Людмила Андріївна	Спеціаліст I категорії
17	3 клас	Савельєва Оксана Степанівна	Спеціаліст вищої категорії
18	4 клас	Шуліковська Інна Анатоліївна	Спеціаліст I категорії
19	Практичний психолог, Індивідуальне навчання	Конотопчик Людмила Миколаївна	Спеціаліст I категорії

Перелік навчальних програм для учнів 10 класу
Профільний предмет – «Українська мова»
 (затверджені наказами МОН України від 23.10.2017 року № 1407
 та від 24.11.2017 року № 1539)

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1	Українська мова	Профільний рівень
2	Іноземні мови	Рівень стандарту
3	Біологія і екологія	Рівень стандарту
4	Всесвітня історія	Рівень стандарту
5	Географія	Рівень стандарту
6	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
7	Зарубіжна література	Рівень стандарту
8	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
9	Інформатика	Рівень стандарту
10	Історія України	Рівень стандарту
11	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
12	Технології	Рівень стандарту
13	Українська література	Рівень стандарту
14	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Доктева В. М.)	Рівень стандарту
15	Фізична культура	Рівень стандарту
16	Хімія	Рівень стандарту

Перелік навчальних програм для учнів 11 класу
Профільний предмет – «Українська мова»
 (затверджені наказами МОІН України від 23.10.2017 року № 1407
 та від 24.11.2017 року № 1539)

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Профільний рівень
2.	Іноземні мови	Рівень стандарту
3.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
4.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
5.	Географія	Рівень стандарту
	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
6.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
7.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
8.	Інформатика	Рівень стандарту
9.	Історія України	Рівень стандарту
10.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
11.	Технології	Рівень стандарту
12.	Українська література	Рівень стандарту
13.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Доктева В. М.)	Рівень стандарту
14.	Фізична культура	Рівень стандарту
15.	Хімія	Рівень стандарту

**Програмне забезпечення
варіативного компоненту навчального плану**

№ з/п	Клас	Назва підручника		Науково-методичне забезпечення (програма)	К-ть год за програмою (на 1 п.р. рік)	К-ть годин за навч. планом
1.	3,4	Християнська етика в українській культурі	Курс за вибором	Програма для учнів 1-4 класів ЗНЗ. – К.:КМПУ ім.Б. Грінченка, 2007 Лист МОН України від 13.07.2010р. №1/11-6347)	По 34 год	По 1
2.	5-6	Основи християнської етики	Факультатив	Навчальна програма для ЗНЗ. Основи християнської етики.1-11 кл. – Острогор.2010. Лист МОІІ України від 20.06.2007 р. №1/11 - 4033)	5 кл - 34 год 6 кл.- 31 год	По 1
3.	5	Етика	Курс за вибором	Програма для ЗНЗ. 5-6 класи. – Київ, 2005.	35 год	По 1
4.	5	Сходінки до орфографії	Факультатив	Програма факультативного курсу для 5 класу 2017. Лист ІМЗО № 2.1/12-Г-898 від 22.12.2016р.. Автор: О.М. Скрипник, учитель української мови і літератури. Черкаської загальноосвітньої школи І – ІІІ ступенів № 19 Черкаської міської ради. С.І. Січкар.	17 год	По 0,5 год
5.	5,6	Розв'язування текстових задач	Курс за вибором	Програма курсу за вибором. 5-6 кл. Лист МОН України від 29.07.2011 №1/11-6931	35 год	По 1 год
6.	6	Культура мовлення. Стилїстичні особливості морфології	Курс за вибором	Програма факультативного курсу для загальноосвітніх навчальних закладів– 2018. – Лист ПТЗО від 06.04.2015 № 14.1/12-Г-214. Автори Береш О.І., Гнаткович Т.Д., Ківеждій О.В., Шкурда М.І.	17 год	По 0,5 год
7.	7	Сучасна українська літературна мова: морфологія	Курс за вибором	Програми факультативних курсів для загальноосвітніх навчальних закладів. Береш О.І., Гнаткович Т.Д. – Лист МОН України № 14.1/12-Г-103 від 18.03.2015 року	17 год	По 0,5 год
8.	8	Жити за правилами	Курс за вибором	Програма курсу за вибором – Лист МОН України від 12.03.2010 року №1/11-1652	35 год	1
9.	8	Аптека природи	Факультатив	Програма факультативного курсу для 7 та 8 класів. Феєндрік О.В. 2011.	35 год	1 год
10.	9	Фізіологія людини	Курс за вибором		35 год	1 год
	9	Визначні	Курс за вибором	Програма курсу за вибором. Автори		1 год

		постаті України к. XVIII- п. XX ст.	вибором	Островський В.В., к. іст. н., Лівун Н.А.), Лист МОН 2016 року.		
11.	10	Формування здорового способу життя та профілактика ВІД/СНІДу	Курс за вибором	Програма навчального курсу (тренінг-курсу «Формування здорового способу життя та профілактика ВІД/СНІДу» для учнів старшого, підліткового та юнацького віку). Т.В.Воронцова, В.М.Оржиховська, В.С.Подомаренко.	35 год	1 год
12.	11	Розв'язування задач з електродинаміки та термодинаміки	Курс за вибором	Програма курсу за вибором.		